

Helikopter na Golteh ..

28. junija 1991 je v dopoldanskem času poveljnik 89. OŠTO Velenje Jože Prislan sprejel sporočilo, da so iz smeri Paškega Kozjaka proti Uršlji gori opazili helikopter JA. Vse enote za protidesantni boj so takoj dobile ukaz polne pripravljenosti, sledilo pa je sporočilo, da je helikopter verjetno pristal na Smrekovcu ali Golteh. 111. četi KS Ljubno, mozirskemu zaščitnemu vodu in posebni enoti, ki je varovala zbirni center na Smrekovcu, je bila ukazana takojšnja blokada omenjenega območja z navodilom, da naj se pilotov ne strelja, ampak naj se jih po možnosti zajame žive.

Teško prehodni teren vojakom TO ni dopuščal hitrega premikanja, zato je poveljnik Prislan izdal ukaz, da naj iz poveljstva štaba na Golteh takoj kreneta stotnika Slavko Korenič in Marjan Hudej, katerih naloga je bila koordinacija blokade desanta. Po njenem odhodu iz štaba je Anti Kačičnik, zaposlen v RTC Golte, sporočil, da sta se v hotelu pojavila dva pilota, ki želita vzpostaviti stik s poveljstvom TO. Ekipa delavcev RTC Golte je takoj začela z maskiranjem helikopterja, pri akciji pa je sodeloval tudi oddelek mozirskega zaščitnega voda.

Po prihodu na Golte sta se Slavko Korenič in Marjan Hudej okoli enajste ure dopoldne najprej sestala s predstavniki Golt, nato pa še s pilotoma. Po vstopu v hotelsko jedilnico je izza mize vstal pilot helikopterja, za njim še tehnik, najprej salutiral, nato pa predal raport: "Gospod stotnik, predajava helikopter gazela številka 660 slovenski vojski. Poročata stotnik Jože Kalan in tehnik Bogo Šušter."

Oficir TO Korenič je pilota JA seznanil z osnovnimi pravicami in nadaljnji postopki ter jima zagotovil, da bo TO poskr-

bela zanju in ju skladno s pozivom Republike Slovenije obravnavala kot pripadnika TO. Enota TO, ki je bila v tem času nameščena na Smrekovcu, je zavarovala območje pristanka in nadaljevala z maskiranjem helikopterja, saj so v tem času letala JA preletavala območje in raketirala oddajnik na Kumu, kar je bilo povsem razločno vi-

Prebežnika s tem nista soglašala, saj sta bila prepričana, da razstavljeni helikopter ne bo nikoli več poletel. Ugovarjala sta tudi zaradi varnosti, saj pristanek do takrat še ni bil odkrit. Poveljstvo 89. OŠTO je upoštevalo mnenje pilotov in kljub drugačnim zahtevam zadržalo helikopter na tajni lokaciji. Helikopter so nekaj dni po pristanku

Helikopter gazela, s katerim sta pilota Jože Kalan in Bogomir Šuster pristala na Golteh, prebarvan v barve teritorialne obrambe (foto: arhiv 89. OŠTO Velenje)

deti iz zgornje postaje žičnice na Golteh.

Kalan in Šuster sta bila z območja desanta premeščena v Mozirje, kjer so opravili postopke evidentiranja, nato pa sta bila prepeljana v tajni zbirni center na Smrekovcu. O prestopu pilotov je bilo seveda obveščeno poveljstvo 8. pokrajinskega štaba TO v Celju, ki je izdalo ukaz, da se morata pilota helikopterja takoj zglasiti na sedežu poveljstva, helikopter pa da je treba razstaviti in prepeljati na Kočevsko.

prebarvali in označili z oznako 001 TO Velenje kot prvo bojno plovilo v samostojni državi Sloveniji.

Helikopter jugoslovanske vojske je kmalu po osamosvojitvi sprožil številne špekulacije, saj so se velenjske in mozirske oziroma zgornjesavinjske razlage nekoliko razlikovale. Niko Purnat je prepričan, da so bile nekatere izjave resnično izkrivljene, in sicer v smislu, da je OŠTO Velenje odigral edino in popolno vlogo.

“Nočem kritizirati, ampak pozabljajo, da

je imela takratna občina Mozirje svoje enote TO. Prvo sporočilo, ki smo ga dobili s postaje milice Mozirje na sekretariat, je bilo, da je helikopter gazela z dvema aktivnima starešinama pristal na območju Mozirske planine, v bližini planinskega doma. Iz sporočila je bilo jasno samo, da je priletel iz koroške smeri in nič več. Seveda je bila reakcija temu primerna.

Takoj sta bila aktivirana Ljubenska četa in diverzantski vod z nalogo blokirati območje.

Dokler nismo vedeli, da želita pilota prestopiti na slovensko stran, smo delovali resno in v popolni pripravljenosti. Dramatičnost je bila v tistih dneh na vrhuncu. Fantje so po televiziji spremljali dogodke po Sloveniji, bila je prava vojna in v tem času so padle tudi prve žrtve. Pilota prebežnika sta po nekajurnih razgovorih podpisala prestopno izjavo, za helikopter pa je poskrbela enota TO Velenje in ga demontiranega skrila," razlaga Purnat.

Proslava ob 10. obletnici predaje prvega vojnega plovila - helikopterja na Golteh

(foto: Ciril M. Sem)